

قصه‌هایی از دل ایران

اعظم رفیعی

منتقد

در این شماره از قاب کوچک، پنجره‌ای گشوده‌ایم به سوی سریال‌هایی که با کوچ از هیاهوی تهران، قصه‌های شان را در میان رنگ‌ها و عطر شهرهای ایران روایت می‌کنند. گویی کارگردانان، دوربین‌های شان را به سفری در دل این سرزمین پهن‌آور برده‌اند، جایی که هر گوشه و کنارش، تابویی است پر از قصه و رنگ.

دیگر خبری از آسمان‌خراش‌های سرد و خیابان‌های بی‌روح تهران نیست. این بار، قصه‌ها در کوچه‌های پیچ‌درپیچ شهرهای مختلف، با خانه‌های قدیمی و حیاط‌های باصفایش، جان می‌گیرد یا در جنگل‌های انبوه گیلان، رازهای سربه مهر طبیعت، پرده از اسرارشان برمی‌دارد. لهجه‌های شیرین مردمان هر شهر، همچون نغمه‌ای دلنشین، به شخصیت‌ها روح می‌بخشد و تماشاگر را با خود همراه می‌کند. از این دست سریال‌ها کم نیست که می‌توان به سریال‌های ایلدا، جلال، سوجان، صبح آخرین روز، یلدا و... اشاره کرد. یکی دیگر از این آثار، پخش فصل جدید سریال پایتخت به کارگردانی سیروس مقدم است که این شب‌ها از شبکه یک پخش می‌شود و توانسته نظر بسیاری از بینندگان را جلب کند. این سریال‌ها نه فقط قصه‌های جذاب و پرکشش روایت می‌کنند، بلکه فرصتی برای لمس فرهنگ و طبیعت شهرهای ایران فراهم می‌کنند. تماشاگر با دیدن این آثار، به سفری مجازی در ایران می‌رود، با آداب و رسوم مردمانش آشنا می‌شود، عطر غذاهای محلی را استشمام می‌کند و از زیبایی‌های بکر طبیعتش لذت می‌برد.

تهران‌گریزی کارگردانان، نه فقط به جذابیت بصری سریال‌ها افزوده بلکه فرصتی برای معرفی گنجینه‌های پنهان ایران فراهم کرده است. این سریال‌ها، همچون آیینه‌ای، زیبایی‌های سرزمین مان را به رخ می‌کشد و تماشاگر را به سفری در دل ایران رنگارنگ و پر از قصه دعوت می‌کند.

پیش روی مخاطب می‌گذارد. وی با اشاره به دشواری‌های فنی و لجستیکی تولید در مناطق دورافتاده افزود: تولید در خارج از تهران همواره با چالش‌هایی مانند دسترسی سخت، حمل و نقل تجهیزات، اسکان و رفاه عوامل مواجه است اما با تمام این سختی‌ها، خروجی چنین پروژه‌هایی ارزش فرهنگی و هنری بالایی دارد. این تهیه‌کننده با اشاره به لزوم تداوم توجه تلویزیون به تولیدات غیرشهری تأکید کرد: بررسی سریال‌های ماندگار و محبوب سال‌های اخیر نشان می‌دهد که بخش زیادی از آنها در فضاهای غیرشهری تولید شده‌اند. این نکته باید مورد توجه جدی مدیران رسانه ملی قرار گیرد تا بتوان در کنار سرگرمی، انتقال مؤثر فرهنگ و هویت ایرانی را

نیز محقق ساخت.

در سریال آتش و باد، پژوهش‌های مفصلی صورت گرفت تا عناصر فرهنگی قوم عشایر به درستی و با دقت در روایت گنجانده شود. به گفته این تهیه‌کننده، زمانی که مخاطب در تماشای یک سریال با عناصر فرهنگی و اصیل آشنا می‌شود، نه تنها داستان را باور می‌کند بلکه ارتباط عمیق‌تری نیز با شخصیت‌ها و فضای روایت برقرار می‌سازد. وی ادامه داد: نمایش آداب و رسوم، حتی آنهایی که امروزه کمرنگ شده، می‌تواند بار فرهنگی بالایی برای بیننده به همراه داشته باشد و در شکل‌گیری درک عمیق‌تری از گذشته و هویت جمعی نقش‌آفرین باشد. نجاریان در ادامه با نگاهی کلان‌تر به جایگاه لوکیشن‌های غیرتهرانی در صنعت تلویزیون ایران پرداخت و گفت: در سال‌های اخیر شاهد گرایش بیشتر تولیدات تلویزیونی به سمت فضاهای خارج از تهران هستیم. این رویکرد، ضمن تنوع بخشی بصری، باعث خروج از فضای تکراری سریال‌های آپارتمانی شده و به نوعی چشم‌انداز تازه‌ای را

سریال‌ها رنگ و بوی هویت می‌گیرند

حسن نجاریان، تهیه‌کننده تلویزیون به نقش اثرگذار لوکیشن‌های غیرشهری در جذب مخاطب و باورپذیری بیشتر داستان پرداخت و گفت: برای باورپذیر شدن یک داستان در بستر فرهنگی خاص، نویسنده باید با آداب و رسوم، سنت‌ها و ویژگی‌های اجتماعی آن منطقه آشنا شود.

لوکیشن سریال‌ها، مقصد سفر گردشگران می‌شوند

محلی نیز مشکل‌ساز می‌شود. برخی از این مسئولان، به دلیل عدم شناخت از فرآیند فیلم‌سازی، محدودیت‌هایی ایجاد می‌کنند که روند تولید را دشوار می‌سازد.

این کارگردان از ساخت فیلم و سریال در موقعیت‌های متفاوت به عنوان یک عنصر موثر در رونق گردشگری تأکید کرد و افزود: وقتی یک سریال در منطقه‌ای ساخته می‌شود، علاوه بر نمایش فرهنگ و ویژگی‌های بومی آن منطقه، می‌تواند تأثیر مستقیمی بر گردشگری و اقتصاد محلی داشته باشد. مثلاً سریال «قصه‌های مجید» که در اصفهان تولید شد، باعث افزایش گردشگری در آن منطقه شد.

این موضوع نشان می‌دهد که اگر یک اثر با در نظر گرفتن ویژگی‌های فرهنگی منطقه ساخته شود، می‌تواند تأثیرات گسترده‌ای فراتر از تلویزیون داشته باشد.

نجف‌زاده تنوع جغرافیایی کشورمان را ارزش افزوده برای ساخت آثار باکیفیت دانست و تصریح کرد: بسیاری از کشورهای دنیا از تنوع جغرافیایی که ایران دارد، محروم‌اند؛ اگر زیرساخت‌های لازم ایجاد شود، می‌توان از این ظرفیت برای تولید آثار باکیفیت‌تر استفاده کرد.

خارج از تهران از چالش‌های انتخاب موقعیت‌های شهرستان عنوان کرد: یکی از چالش‌های فیلم‌سازی در خارج از تهران، مسائل لجستیکی مانند اسکان و اقامت گروه تولید است.

علاوه بر این، همکاری نکردن برخی مسئولان

علیرضا نجف‌زاده، کارگردان تلویزیونی تنوع جغرافیایی را یکی از عوامل موثر در روایت داستان دانست و گفت: تنوع جغرافیایی تأثیر قابل توجهی در جذابیت بصری و روایت داستان دارد.

وقتی وارد اقلیم‌های مختلف کشور می‌شویم، امکان ایجاد تنوع در قصه بیشتر می‌شود اما تغییر لوکیشن نباید صرفاً یک جابه‌جایی ظاهری باشد، بلکه محتوا باید با جغرافیا و فرهنگ آن منطقه ارتباط داشته باشد. در غیر این صورت، مخاطب متوجه می‌شود که تنها ظاهر ماجرا تغییر کرده، بدون این‌که ارتباطی با فرهنگ آن منطقه برقرار شود.

وی در ادامه، همبستگی محتوا و موقعیت را عامل مهم در کیفیت اثر اعلام کرد و گفت: در سال‌های اخیر سریال‌هایی خارج از تهران ساخته شده‌اند. برخی از این آثار ماندگار شده اما برخی دیگر به دلیل ضعف محتوایی نتوانسته‌اند تأثیرگذار باشند.

داستان زمانی موفق است که روایت و شخصیت‌پردازی آن با بستر فرهنگی و اجتماعی منطقه هماهنگ باشد. اگر تنها لوکیشن تغییر کند و قصه قابل انتقال به هر جایی باشد، مزیت خاصی نخواهد داشت.

نجف‌زاده اسکان و اقامت گروه تولید در

خانواده، چهره‌های بزرگ تاریخ انقلاب و دفاع مقدس را به تصویر کشیدیم و سایر مناطق کشور را با این تاریخ آشنا کردیم. جغی با ذکر این نکته به مناطق مختلف ایران، هنرمندان توانمند و استعدادی حضور بد، تصریح کرد: نبود ی کافی برای تجربه و شدن، آنها را مجبور ب زادگاه خود می‌کند.

به استان‌ها، موجب د زیرساخت‌های و جذب سرمایه‌گذاران هنرمندان شهرستانی مند، می‌توانند در حل نیز نقش‌آفرینی کنند. در تولیدات باکیفیت به استان‌ها اهمیت ن استانی شبکه‌های ه دوران برنامه‌سازی یوان «کار شهرستانی»

ح بین‌المللی نیز قابل که

